

החוג למיסטיקה ורוחניות

תשע"ט

סגל התוכנית

ראש החוג: ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא

סגל ליבתי:

- פּרופ' משה אידל
- ד"ר אורי דורצ'ין (בחל"ת)
- ד"ר מריאנה רוח-מדבר שפירא
- ד"ר דניאל רייזר
- ד"ר איתמר תאודור

מרצים מן החוץ:

- ד"ר אורי דייגין
- ד"ר גד ישי
- ד"ר לילה מור
- פרופ' עודד מימון
- ד"ר נטע סובול
- ד"ר אדם קליין אורון
- פרופ' יוסף שורץ
- ד"ר מיכאל תנחום

מזכירת החוג ויועצת אקדמית - הודיה אלגלי

בשנת הלימודים תשע"ד נפתחה במכללה האקדמית צפת, תכנית לימודים לקראת התואר בוגר (B.A) במיסטיקה ורוחניות. בסוף תשע"ו הוסמך החוג על ידי המנ"ג להענקת התארים למחזור הראשון שסיים את לימודיו.

רציונל התכנית

התכנית מתמקדת בזרמים ותופעות רוחניים ומיסטיים בעבר ובהווה. אובייקטי המחקר כוללים טקסטים ורעיונות, אולם מעבר לכך - את כלל התופעות התרבותיות בעולמות רוחניים, כגון ריטואלים, מקומה של הסמכות הדתית, מקורות לייצור ועיצוב השיח וכו'. הזווית התרבותית תתבטא בהשמת דגש על לימוד רב תחומי, שיעניק לסטודנטים כלים של מדעי החברה כמו גם של מדעי הרוח, וכן כלים של ביקורת התרבות.

מטרת התכנית הינה להכשיר תלמידים בחקר מחשבה דתית ומיסטית, כצורך אקדמי בולט עם הבשלת תחומי מחקר מגוונים והתעוררות הצורך בממשקים ביניהם, כגון השוואה בין טכניקות מדיטיביות בחסידות לאלה של הבודהיזם, יישום מבט פסיכולוגי על תורות סוד, קריאה פמיניסטית של טקסטים תיאולוגיים וכד'. לכן, על התלמידים לרכוש ידע מעולמות דתיים ומיסטיים שונים מצד אחד, וכלים מגוונים לחקר עולמות אלה - החל בקריאת מקורות ראשוניים, עבור בתצפית משתתפת וכלה בפרספקטיבות ביקורתיות.

הלימודים בחוג מתמקדים בתופעות מיסטיות ורוחניות, משני היבטים:

1. ההיבט ההגותי-דתי - נלמד אודות מסורות מיסטיות ורוחניות בעבר ובהווה. דגש מיוחד יושם על תורות סוד במסורת היהודית, וכן על תופעות שונות של רוחניות עכשווית. בנוסף, יילמדו קורסים על מיסטיקה נוצרית, צופיות, וגם מגוון מסורות מדתות שונות - בודהיזם, הינדואיזם ועוד. המגוון הרחב של הדתות שילמדו מבטא את הרוח הרב-תרבותית שהמכללה האקדמית צפת חרטתה על דגלה.

2. ההיבט הרב-תחומי - נלמד גישות מחקר אקדמיות מגוונות שסייעו לנו להבין את התופעה המיסטית/רוחנית: מדע הדתות, פסיכולוגיה, פילוסופיה, סוציולוגיה ואנתרופולוגיה, ביקורת תרבות ומגדר ועוד.

תקנון אקדמי של החוג למיסטיקה ורוחניות

תקנון זה מתוסף לתקנון הכללי של המכללה האקדמית צפת, כפי שמתפרסם מעת לעת.

1. תנאי קדם לקורסים ודרישות הסף להשלמת הקורסים בהצלחה:

קורס	תנאי קדם
כל קורסי הבחירה בתחום הרוחניות העכשווית.	מבוא לרוחניות עכשווית
כל קורסי החובה והבחירה בתחום הקבלה	מבוא לתורת הסוד היהודית
שנה ג'	אנגלית פטור
סמינריונים	ציון עובר בקורסי הקדם הבאים: אוריינות אקדמית דיגיטלית, כתיבה אקדמית, שיטות מחקר. כמו כן, השתתפות בקורס מחקר שדה אישי.

הערות:

- א. ציון עובר בכל הקורסים הינו 60.
- ב. תקנון בחינות, עבודות וציונים בחוג למיסטיקה ורוחניות הינו בהתאם ל"תקנון בחינות וציונים" של המכללה.
<https://www.zefat.ac.il/media/1414/exam.pdf>
- ג. במקרים חריגים וועדת הסטטוס עשויה לאשר לסטודנט להשתתף בקורסים בטרם הושלמו תנאי הקדם עבורם.

2. מבנה התכנית

התכנית מורכבת מ - 120 ש"ס - 120 נ"ז, ומורכבת מ-4 פרקים על פי הפירוט הבא*:

- ❖ פרק רוחניות עכשווית - 28 נ"ז (כולל סמינריון בתחום הרוחניות עכשווית)
- ❖ פרק קבלה - 36 נ"ז (כולל סמינריון בתחום הקבלה)
- ❖ פרק דתות שונות - 26 נ"ז
- ❖ פרק מתודולוגי - 30 נ"ז

פרק רוחניות עכשווית:

קורסי חובה (בסה"כ 6 נ"ז):

מבוא לרוחניות עכשווית (שנה א') - 4 נ"ז

סמינריון ברוחניות עכשווית - 2 נ"ז

קורסי בחירה (בסה"כ 22 נ"ז)

פרק קבלה:

קורסי חובה (בסה"כ 24 נ"ז):

מבוא לתורת הסוד (שנה א') - 4 נ"ז

קריאה בספר הזוהר - 4 נ"ז

קבלת ספרד - 4 נ"ז

מבוא לשבתאות - 2 נ"ז

מבוא לחסידות - 4 נ"ז

קבלת צפת - 4 נ"ז

סמינריון בקבלה (2 נ"ז)

קורסי בחירה (בסה"כ 12 נ"ז)

פרק דתות שונות:

קורסי חובה (בסה"כ 12 נ"ז):

מבוא לאסלאם ולצופיות - 4 נ"ז

מבוא לנצרות ומיסטיקה נוצרית - 4 נ"ז

מבוא למחשבת ישראל - 4 נ"ז

קורסי בחירה (בסה"כ 14 נ"ז)

פרק מתודולוגי:

קורסי חובה בלבד (בסה"כ 30 נ"ז):

אוריינות בעולם דיגיטלי (שנה א') - 2 נ"ז

מבוא לפילוסופיה של הדת (שנה א') - 2 נ"ז

סוציולוגיה ואנתרופולוגיה של הדת - 4 נ"ז

מבוא לחקר דתות משווה - 2 נ"ז

מבוא לביקורת תרבות ופוסטמודרניזם - 4 נ"ז

מבוא להרמנויטיקה - 2 נ"ז

מגדר, דת ורוחניות - 4 נ"ז

כתיבה אקדמית וקריאה ביקורתית (שנה ב') - 4 נ"ז

שיטות מחקר איכותניות (שנה ב') - 2 נ"ז

מחקר שדה אישי מונחה (שנה ג') - 2 נ"ז

*חלק מקורסי הבחירה מותנים בקורסי קדם.

*עשויים לחול שינויים בתוכנית הלימודים בכפוף לשיקול הדעת האקדמי של החוג.

תקנון משמעת לסטודנטים

בכל מקום שלא קבעה ראשות החוג למיסטיקה ורוחניות הסדר מיוחד, יחול תקנון המשמעת, הבחינות וההתנהגות הכללית
בקמפוס.